

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟਯੋਗ

**ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ
ਫੌਜਦਾਰੀ (Criminal) ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ**

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ(s) 556 of 2009

ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ

ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

(ਪ੍ਰਤਿਵਾਦੀ)

ਨਿਰਣਾ

(JUDGMENT)

ਏ.ਐਸ.ਬੋਪਨਾ, ਜੱਜ (A.S.BOPANA, J.)

(1) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ 499 of 2005 ਮਿਤੀ 23.01.2008 ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਜੱਜਮੈਂਟ ਨੂੰ ਚੈਲੇਂਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਜੱਜਮੈਂਟ ਰਾਹੀਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 20 of 2002 ਮਿਤੀ 22.02.2005 ਦੀ ਜੱਜਮੈਂਟ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਜੱਜਮੈਂਟ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 326 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਅਸਲ ਕੈਦ ਕੱਟੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 20,000/- ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(2) ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸਕਸ਼ਮ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਦੀ ਸਲਾਹ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਗੋਗੀਆ ਜੋ ਪ੍ਰਤਿਵਾਦੀ-ਰਾਜ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਹਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਚੈਲੇਂਜ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਜੱਜਮੈਂਟ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੇ ਸਬੂਤ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ।

(3) ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਇਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਦਰਜ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਮਿਤੀ 26.01.2002 ਨੂੰ 5.30 P.M. ਵਜੇ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ (PW-3) ਆਪਣੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭਰਾ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਫੈਦੇ ਦੇ ਦਰੱਖਤ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਹਰ ਆਪਣੇ ਟਿਊਬਵੈਲ ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਥੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਆਏ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਟਰਾਇਲ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੈ, ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਖਿਲਾਫ ਖਾਸਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ।

(4) ਸ਼੍ਰੀ ਸਕਸ਼ਮ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ FIR ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(5) ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਗਜ਼ਾਤ/ਸਮਗਰੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਕਿਰਪਾਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(6) ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਉੱਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ PW-3 ਵਜੋਂ ਪਰਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ (PW-3) ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਚਨ ਸਿੰਘ (PW-4) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਹੋਰ ਵੀ ਹਨ ਪਰ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ (PW-3) ਅਤੇ ਬਚਨ ਸਿੰਘ (PW-4), ਜੋ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸਨ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਰਪਾਨ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਬਾਰੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼

ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਅਚਾਨਕ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 326 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(7) ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ, ਕਿਰਪਾਨ ਦਾ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਜ, ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਹੀ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਚੈਲੇਂਜ ਕੀਤੀ ਜੱਜਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(8) ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਮੈਰਿਟ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

.....ਜੇ
ਆਰ.ਬਨੂਮਾਥੀ

.....ਜੇ
(ਏ.ਐਸ.ਬੋਪਨਾ)

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ,
ਜੁਲਾਈ 31, 2019

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by Ms. Kusum Lata, Translator. Typed by Sh. Ajay Abbot.